

Тетяна Федоренко, к. ф. н.
Інститут української мови НАН України (Київ)
УДК 161.2.81.'373.4

КОНОТАЦІЯ В ЕМОЦІЙНО-ОЦІННІЙ ЕНАНТІОСЕМІЇ

У мові суперечливу сутність багатьох складних явищ, ознак, властивостей, відношень відображають слова з протилежними значеннями. Протилежність визначається як «найзагальніше і характерне для всіх носіїв мови протиставлення слів, закріплене в нормах слововживання, яке ґрунтується на досвіді не окремих груп, а усього мовного колективу» [6, с. 18]. Слова з протилежними значеннями є, якщо не в усіх, то майже в усіх мовах світу. Наявність значної кількості таких слів учені пов'язують із загальнолюдською тенденцією поляризувати досвід і оцінні судження – «думати протилежностями» [4, с. 485].

У мові поняття протилежності охоплює різні явища. Воно може виникати між парою слів (антонімія) і між значеннями одного слова (енантіосемія). Факт енантіосемії – це мовна реалізація протилежності усередині однієї сутності. Інакше кажучи, енантіосемія представлена в мові знаками роздвоєної на протилежності єдності: властивості, ознаки, дії, відношення і т. ін., відображаючи тим самим діалектичний характер нерозривного зв'язку протилежностей у кожному виявленні сутності.

Серед різних типів синхронної енантіосемії (лексичної, афіксальної) емоційно-оцінна енантіосемія тісно пов'язана з оцінністю. Оцінний характер лежить в основі експресії.

Питання про експресивність, емоційність і оцінність як аспекти значення слова є одним із спірних у мовознавстві. Принагідно воно розглядалося в роботах І. Білодіда, Р. Будагова, В. Ващенко, І. Грицютенка, С. Єрмоленко, М. Жовтобрюха, В. Ларіна, В. Русанівського та ін. Є й окремі роботи Л. Жаркової «Емоційно-оцінна лексика сучасної української мови», В. Чабаненка «Основи мовної експресії» тощо. На думку В. Звєгінцева, такі додаткові експресивно-емоційні «співзначення» не можуть бути поставлені в один ряд з тим предметно-логічним змістом слова, яке фіксується його значеннями, і не можуть бути складовим елементом значення слова, оскільки ці «співзначення» не є об'єктивними у мовному плані явищами [2, с. 170]. Проте, як справедливо зауважує Л. Лисиченко, «якщо стати на цю позицію, то прийдемо до висновку, що людина пізнає об'єктивну дійсність, закріплює результати пізнання в слові безвідносно щодо себе. Насправді ж у процесі пізнання людина не тільки вивчає явища, але і встановлює певні відношення між собою і ними, оцінює їхню роль у своєму бутті: добре і зле, корисне і шкідливе, приємне й огидне» [5, с. 27].

Кайзерлінг у своїй цікавій і змістовній праці «La vie intime» (Інтимне життя) влучно охарактеризував людську душу як «організм почувань і емоцій». А Оверстріт зауважує, що «кожна глибока емоція – це насамперед бажання: любов – бажання зробити комусь щось приємне; ненависть – бажання його знищити; страх – бажання втекти; гордість – бажання видаватися великим і т. ін., ..друга ціль – бажання справити враження на інших. Кожна людина намагається завжди передати свої емоції іншим людям» [цит. за 8, с. 38, 42].

Принципово визнається переважною більшістю лінгвістів об'єктивна цілісність і практична нерозчленованість значимої сторони мовного знака. Але емпіричне розчленування його смислового змісту на власне інформацію і різного роду емоційно-експресивні й оцінні моменти, що супроводжують цю інформацію, є необхідним і не викликають заперечень [1, с. 50]. Тому в сучасній стилістиці виокремлюється власне змістовний інформативний компонент і його

надбудова – експресивно-емоційно-оцінні моменти, які в семіотиці умовно визначаються знаковістю другого ступеня або, за Е. Бенвеністом, називаються символікою підсвідомості. Ця символічна сторона мовної одиниці кваліфікується в сучасній лінгвістиці як **конотація**, або **прагматика** [1, с. 55].

Питання конотації ще недостатньо визначено теоретично, відповідні мовні явища у більшості випадків не вивчені, зокрема стосовно й емоційно-оцінної енантіосемії, її стилістичної інтерпретації. Цим зумовлена актуальність пропонованої статті.

Саме наявність додаткового семантичного показника і робить можливим існування та функціонування в мові емоційно-оцінної енантіосемії. Це зумовлюється і наявністю в складі значень окремого слова якісно різних сем: «предметно-речовинних», за термінологією В. Виноградова, і емоційно-оцінних.

Процес оцінної поляризації складний і неоднорідний. Вона з'являється, коли «відбувається «гра сем», їх перерозподіл, зіткнення, домінування одних над іншими» [1, с. 37]. Унаслідок того, що семантичне переосмислення оцінних енантіосем тісно пов'язане із властивістю виразити емоційне ставлення до об'єкта, воно відображає їх експресивну та емоційну насиченість. Умовою виникнення таких енантіосем є семантична зміна у вихідному (початковому) значенні, яка спричиняє і зміну конотативної домінанти.

За характером співвідношення між денотативними і конотативними компонентами можна виокремити ряд основних конотативних домінант (диференціацію ознак здійснено на основі виділення в значеннях окремого слова полярних сем і їх узагальнення за допомогою дефініцій у Словнику української мови (СУМ) [7]), які пов'язані з полярною оцінкою.

Отже, по лінії контрасту під конотативною домінантою «**викликати позитивні емоції – викликати негативні емоції**», об'єднуються такі групи.

1. У цій групі поляризуються відзначені високим ступенем експресивності лексеми, ужиті в іронічному контексті. Зміна емоційної оцінки на протилежну переважно йде в напрямку від меліоративної оцінки до пейоративної. Пейоративні значення з'явилися в них унаслідок частого вживання з іронічним значенням.

Так, словником закріплені полярні значення лексем **слава**, **прослава**: «почесна популярність, відомість як свідчення визнання заслуг, таланту, доблесті, мужності і т. ін.» (позитивна оцінка) і «погана репутація» (негативна оцінка); **добродій**: «той, хто допомагає кому-небудь, підтримує у важку хвилину» та *ірон.* – «про погану, небезпечну людину»; **золото**: «про того, хто з винятковими позитивними якостями» [– *Ти, хлопче, не чув про мого сина? Е, там який парубійко! Не син, а золото* (Д. Бедзик)] та *ірон.* [– *От дівка, от золото, от ледащиця!* (Марко Вовчок)]; Пор. **срібне золото**: «про дуже погану людину»; **удостоїтися**: «заслужити знаки поваги, уваги, виявитися достойним» [– *Врешті скінчила* [повість], *прочитала в товаристві, удостоїлася похвали* (Леся Українка)] та *ірон.* – «заслужити який-небудь знак уваги, але з відтінком зневаги, зверхності» [– *Я вас не бачив, Свириде Яковлевичу, – Де там було побачити! Дрібний в очах став. Голова запаморочилась; адже на бричці самого Варчука удостоївся прокататися. Це ж честь яка!* (М. Стельмах)].

2. Поляризуються лексеми із семантичним диференціатором «понад норму», що виражається значенням «надмірний», «надмірність», «надмірно» або «дуже». Пор. **гордий**, **гордовитий**: «сповнений власної гідності» (позитивна оцінка) [– *Ти знаєш козацьку вдачу – гордий народ* (С. Васильченко)] і «який надмірно високої думки про себе» (негативна оцінка) [– *Пани такі якісь сердиті, а горді – аж надимаються* (Марко Вовчок)]. Ті самі значення містяться і в інших спільнокоренових утвореннях: **гордитися**, **гордість**.

Надлишковість, надмірність якості завжди соціально негативно оцінюються, пор. **солодкий**: «який викликає приємні почуття» і «підкреслено ласкавий, надмірно або нещиро люб'язний». За ознакою «надмірності» можна продовжити лексичний ряд, у якому поляризуються значення лексем **балакучий** (**балакливий**, **балакун**), **впертий**, **дерзкий**, **довірливий**, **догідливий**, **доскіпливий**, **доступний**, **економний**, **мудрий** (**мудрець**), **обережний**, **прямий**, **серйозний**, **тихий**, **холодний**, **холоднокровний**, **щедрий**; **простота**, **прямота** і т. ін. В іменниках **книжник**: «любитель і знавець книжок» і **трибун**: «громадський діяч, видатний оратор» іронізовані протилежні значення: «людина, відірвана від життя, від суспільства» і «любитель говорити, ораторствувати» – поляризація виникла теж за рахунок «надмірності».

Надмірна інтенсивність позитивних ознак веде до негативних якісних змін. У мові такі полярні відношення між лексико-семантичними варіантами слова відображають дію закону переходу кількості в якість, його діалектичний взаємозв'язок.

3. У цій групі поляризуються лексеми із семантичним диференціатором «здійснення позитивних намірів» і «здійснення негативних намірів». У дієслів **відплатити**, **віддячити** є полярні значення: «зробити кому-небудь щось добре» і «нашкодити, помститися комусь», тобто здійснити добрі і недобрі наміри. Те саме відзначаємо в лексемах **славити**, **творити**, **честити**, **чинити**. Пор. **ославити**: «неславити» і «хвалити» – здійснювати позитивні наміри і здійснювати негативні наміри [– *Не сплять, не дрімають мої вороженьки, – було каже Марина, – славили мене, молоду* (І. Нечуй-Левицький) і *Ославили розумною, чесною та ще й умілою учителькою* (А. Свидницький)]; **ощасливити**: «зробити кого-небудь щасливим» і «зробити кого-небудь нещасним». Дієслово **удружити** в сучасній мові, крім позитивного значення «зробити дружно послугу кому-небудь, прислужити чим-небудь» [– *Я тут привіз тобі децо, – загадково зашепотів Федот і розв'язав великий мішок. – Маю на складі хлопців знайомих, от і дружили, спасибі їм* (Г. Тютюнник)], частіше вживається з негативно-іронічним значенням «зробити кому-небудь неприємність і т. ін.» [– *А хто ж то ніс тобі подряпав? – Се так Чайченко удружив* (Л. Глібов)]; значення «здійснювати те, що викликає осуд» є й в семантичній структурі прикметників, наприклад, **ловкий**: «який майстерно і вміло робить, виконує що-небудь» і «який, вдаючися до хитрощів, використовує які-небудь обставини для особистої вигоди», тобто чинить те, що викликає осудження. Те саме і в лексемах **спритний**, **хитрий**, **хитромудрий**; **ловкач**, **спритник** і **спритниця**, **штукар**; **ловко**, **спритно**, загальна сема яких – «винахідливий», «винахідливість», «винахідливо» – вступає в опозицію з пейоративною оцінкою.

4. Поляризуються лексеми з семантичним диференціатором «розрахований на зовнішній ефект, показний»: **красивий** «який відзначається якими-небудь позитивними якостями» [*красивий голос* /вчинок/; *красива людина* /квітка, гра/; *красиве обличчя*] і «беззмістовний, пустий» [*красиві фрази, слова; красива поза*]; **парадний** «святковий, урочистий» і «показний»; **ефектний** «який викликає фурор, ефект» і «показний».

Іронічне в слові може з часом шезнути і сприйматися в буквальному розумінні, як це відбулося з деякими словами, зокрема зі словами **святенник** (**святенниця**): «той, хто дуже набожний, суворо виконує усі церковні обряди» і «набожний лицемір, ханжа». Часто іронічне значення повністю витискує з уживання вихідне, яке застаріває або зовсім забувається. Подібне витискування вихідного значення відбулося у словах **благоволити**, **благоденство**, **благоденствувати**: «жити безтурботно, спокійно, у достатку». У сучасній мові воно вживається в іронічному контексті. Є випадки, коли іронічне значення, з'явившись, не приживається в мові, наприклад, у лексемах **шана**, **шанування**: ірон.

«вилаяти» [*Дати добрую шану; Життя панське, та шана собача* (Словник Грінченка)]. Сьогодні ці одиниці вживаються переважно з позитивною оцінкою. Але нас цікавлять енантіосеми на синхронному рівні, де вихідне й іронічне значення співіснують, вихідні продовжують функціонувати разом з новим, іронічним «протисмислом».

5. Поляризація може виникати і на базі семантики нейтральних слів, які в лінгвістиці відомі як «*voces mediae*». Семантика таких слів, як **погода**, **талан**, **доля** та ін. може розвиватися як у позитивну сторону, так і в негативну, «спонуканий постійною потребою емоційного вираження думки, мовець не задовольняється лише об'єктивно-номінативною функцією слова; він намагається поєднати її з функцією суб'єктивно-оцінною і тому до денотативного змісту стилістично нейтральної лексеми додає конотативний зміст, а слабо виражений конотативний зміст експресивного слова намагається підсилити» [10, с. 13]. Іменник **доля**, який означає «хід подій, збіг обставин, напрямок життєвого шляху, що не залежить від бажання, волі людини; або «умови життя, життєвий шлях і те, що на ньому трапляється» – нейтральне слово [пор. – *От бачиш? От і талант, от і доля* (Т. Шевченко); *А може, тебе доля занесла куди в далеку чужину, на інший край світу* (Панас Мирний)]. Але в певному контексті слово **доля** набуває позитивного значення «*Доля подарувала їй на старості років онука*» і негативного «*Доля відібрала у неї все*» [11, с. 201]. Слід відзначити, що іменник **доля** регулярно вживається в поєднанні з іменником **щастя** і з якісними прикметниками **добрая**, **злая**, тобто **доля** може бути і «доброю», і «злою» [*Доле, де ти! Доле, де ти! Нема ніякої, Коли доброї жаль, боже, то дай злої, злої* (Т. Шевченко)]. Розвиток протилежних значень зробив можливим і співіснування близького за значенням або навіть тотожного іменника із запереченням – **недоля**, синонімічного пейоративному значенню **доля**. Інші випадки – **слава/неслава**; **цінний/безцінний**. Те саме спостерігається і в нейтральних словах **запах**, **пах**, **дух**, що вказують на «приємний» або «неприємний» запах, і значить, мають як меліоративне, так і пейоративне значення.

Полярної емоційної оцінки можуть іноді набувати і займенники **ти і ви**; **ми**; **він**, **вона**, **воно**, **вони**. Так, займенник **ми** у значенні другої особи може виражати позитивну оцінку (співчуття, схвалення, ласку, дружній жарт). У розмежуванні полярних оцінок у цьому випадку важливу роль відіграє те, ким є мовець (дитина або дорослий). При звертанні до того, хто потребує допомоги, піклування, **ми** вживається з позитивною експресією, якщо ж звертання **ми** в «рівноправних» стосунках дорослих, то передає негативну [пор. *Майка .. засоромлено уткнулась головою в коліна матері. – Ми ще маленькі, ще підрослемо, - відповіла мати за доньку* (Г. Коцюба) і *Які ж ми ніжні уродилися!*] [3, с. 67].

Окрему групу складають іменники – зоосеманти і назви міфічних істот. Екстралінгвальним фактором їх виникнення в мові є життя людини в оточенні тваринного світу і його вміння мислити, оцінювати, узагальнювати. У мові зоосеманти слугують для характеристики зовнішніх даних людини, її стану, дій, інтелектуальних здібностей і вчинків. Аналіз смислової структури зоосемантів показав, що іноді їх переносні значення, які є результатом семантичного розвитку, можуть набувати полярної емоційної оцінки в силу того, що в деяких випадках за певними назвами тварин закріпилося не одна, а кілька традиційних ознак, тобто спостерігається розвиток полісемії. Так, зі сфери назв свійських і диких тварин іменники **коза**, **собака**, **лев**, **тигр**, **зубр**, **теля** та ін. можуть набувати поляризації.

Лексема **зубр** у переносному значенні має протилежні оцінки: «про того, хто вперто дотримується відсталіх консервативних поглядів і т. ін.» і тим самим викликає негативну оцінку [– *Було б непогано, коли б отакий зубр .. та переконався б на нашому будівництві й став нашим* (І. Ле)] і «про того, хто має великий досвід, знання у якій-небудь галузі»

(позитивна оцінка) [*В кафе .. прийшли сюди й самі зубри промисловості* (Ю. Смолич); *Недаремно знайомі директора хитали головами: - У Ковалівку? Ну, брат, Тарасе, там і не такі зубри, як ти, ламали зуби* (Ю. Збанацький)]. Поляризація йде по лінії «прогресивний – консервативний».

Лев: «про хоробру, безстрашну людину» та іронічне «про людину, яка звертає на себе увагу надто модним вигадливим одягом, незвичними манерами і т. ін.», викликаючи тим самим іронічно-зневажливе ставлення до себе. **Теля:** «про того, хто має спокійний, добрий характер» і «про того, хто молодий, недосвідчений або той, хто спокійний тільки зовнішньо, але здатний творити негативні вчинки» [– *Згадалась Ніна. Де вона зараз? Дурне теля, отак усе сколошкала, отак усе споганила* (Ю. Бедзик)].

Зі сфери назв птахів, наприклад, **пава** – з полярною емоційною оцінкою – «хто-небудь чванливий» і позитивною: «викликає захоплення» [– *Яка пави! – сказав жовнір напридившись* (П. Панч); і – *Але ж які там дівчата! ... Телефоніст солодко заплющився, покругив головою. – Пави!* (О. Гончар)].

Соловей, соловейко: «про того, хто має красивий голос, володіє мистецтвом співу або про хорошого поета» [*Я – України соловей* (В. Сосюра); *Ще за життя поета народ нарід його «солов'єм України»* (з газети)] і в іронічному вживанні: «про того, хто багато говорить, а мало робить; балакун, базіка».

Ласкаві звертання слів **голубчику, соколику, орлику, ясочка** і т. ін. можуть бути вжиті з негативною оцінкою із значенням осуду. Назви міфічних істот **чорт, біс, сатана** і їхні похідні також можуть набувати протилежної емоційної оцінки при звертанні до кого-небудь і в ситуації, коли хочуть виразити захоплення, подив чийми-небудь здібностями, майстерністю [– *От чортиця, вміє ж ходити!* (П. Загребельний); *Кирило Сидоренко глянув на неї, усміхнувся – ну і бісеня, а очі ж які, золотаво-карі* (В. Собко); *Ух, сатана! – стежачи за танцюристом, неголосно перемовлялись бійці* (О. Гончар)].

Багатьма дослідниками відзначається «великий експресивний заряд» какофемістичного вживання лайливих слів, тобто вживання лайливої лексики в ласкавому значенні. «Ласкава лайка» пояснюється амбівалентністю людських почуттів: людина, річ, стан або дія можуть бути одночасно улюбленими і ненависними, одночасно прийматися і відкидатися [11, с. 2]. Тому, коли необхідно особливо експресивно висловитися, охоче використовується лайливе слово. Основою для таких виразів може слугувати змішане почуття: з одного боку, злість і заздрість стосовно ближнього, а з іншого – подив і захоплення його здібностями і мужністю.

З глибини віків бере початок виникнення таємних мов у різних професіях. Подібним чином виникло й багато таємних мов кримінального світу, дрібних торговців (офенів та ін.), чернігівських жебраків-професіоналів, чернігівських шаповалів, українських лірників, кравців, які вимушені були утаювати свої справи від сторонніх.

Деякі слова подібних мов перестають з часом бути таємними, відпадають і іноді засвоюються нашою мовою. В минулому столітті А. Молотков доречно зауважував відсутність списків таємних мов, їх реєстру, не кажучи вже про дослідження подібного матеріалу, за яким можна було б скласти загальні враження про їхні специфічні особливості. Але в останні десятиріччя вже почали з'являтися роботи подібної тематики (наприклад, жаргонного лексикону, робіт із слов'янської жаргонології та ін.) [8]. Серед таємних слів, очевидно, є чимало таких, що утворені по лінії контрасту. Обмежені вживанням тільки в мовленні людей тієї чи іншої професії, вони не відомі літературній мові і на сьогодні вивчені недостатньо. З розмовної мови можна навести деякі таємні слова, з якими ми зустрічалися, і які тепер стали відомі і вживаються часто з іронічним підтекстом: **заскрити**

означає протилежне: «розбити скло і красти через вікно», **купити**, **ласкати**: «красти», **кричати**: «говорити», **парижанин**: «приїжджий із сільської місцевості», **робота**: «крадіжка, злочин».

Звичайно, наведеними фактами не обмежується подібний лексичний матеріал. Є такі поодинокі випадки, коли важко встановити причину виникнення поляризації (наприклад, **відійти**: «померти» і «ожити», де префікс не має смислорозрізнавальної ролі); є ряд афіксальних енантіосем за протилежністю: «початок – кінець», де проглядається і значення «надмірності» (наприклад, **задражнити**, **заговорити**, **залікувати**: «надмірними діями довести до небажаних результатів»). Але аналізований лексичний матеріал свідчить про те, що синхронні емоційно-оцінні енантіосеми не є набором випадкових феноменів. Вони об'єднані системою, це елементи системи і виражені тими або іншими матеріальними сутностями. Як один із виявів конотацій у мові емоційно-оцінні енантіосеми виражають емоційність, експресивність, стильову співвіднесеність, вони є одним із типів значення, мають матеріальну форму втілення і семний характер – у семантиці окремого слова можуть одночасно міститися полярні оцінні компоненти. Позитивна і негативна оцінки, при їхній полярності, співвідносні, вони існують у нерозривному зв'язку.

Оцінна енантіосемія відзначена адгерентністю – зумовлена ситуацією, контекстом, де особливу роль у розмежуванні значень виконує семантика контактних і дистантних слів, зокрема означень до іменників, виражених прикметниками або займенниками (*добра доля – зла доля, щастя-доля; запах – приємний і важкий*). Роль актуалізаторів значень з пейоративною оцінкою часто виконують займенники **цей**, **який**, **кожний**, **усякий** [наприклад, *Який там чорт собак дратує?* (Панас Мирний); *Сунеться який біс – йому колючка в ніс* (Л. Глібов)].

Іменники, якісні прикметники, прислівники внаслідок своєї знакової природи мають гнучку, рухливу семантику. Тому оцінна полярність виникає переважно у мікроструктурі їх значень.

Позитивна і негативна оцінка в значеннях окремих лексем є також відображенням єдності протилежностей об'єктивно існуючої реальної дійсності за допомогою лексичних засобів. Закріпленню оцінних енантіосем у мові сприяють такі лінгвальні чинники, як тенденція до експресивності мовних засобів, системні відношення в лексиці, контекст і екстралінгвальні фактори.

Література

1. Алексеев А. Стилистическая информация языкового знака // Науч. докл. высш. шк. // Филол. науки. – М., 1982. – №1.
2. Звегинцев В. Очерки по общему языкознанию. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1962.
3. Киселева Л. Употребление эмоционально-оценочных местоимений // Русский язык в школе. – М., 1968. – № 4.
4. Лайонз Дж. Введение в теоретическую лингвистику / Пер. с англ. под ред. и с предисл. В. Звегинцева. – М.: Прогресс, 1978.
5. Лисиченко Л., Загребельна Л. Лексична конотація і її роль у структурі синонімічної групи // Українське мовознавство. – К., 1985. – №13.
6. Новиков А. Антонимия в русском языке. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1973.
7. Словник української мови: В 11 т. – К., 1971–1980.
8. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови. – К.: Критика, 2003.
9. Українська душа. – К.: МП Фенікс, 1992.
10. Чабаненко В. Основи мовної експресії. – К.: Вища школа, 1984.
11. Яцковская Г. Противоположные значения в семантике одного слова // Вопросы лексики, грамматики немецкого языка. – М.: Изд-во Моск. пед. ин-та, 1975.

Вікторія Іващенко, к. ф. н.

Інститут української мови НАН України (Київ)

Марія Вайно

Національний технічний університет нафти і газу

(Івано-Франківськ)

УДК 161.2.81'37:001.4

**«КІНОСЦЕНАРІЙ» І «КІНОВЕРБАЛЬНИЙ ТВІР»:
ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ТЕРМІНОПОНЯТЬ**

У статті йдеться про диференціацію термінопонять «кіносценарій» (давно усталеного) і «кіновербальний твір» (нововведеного авторами дослідження). Розглядається взаємодія цих понять на рівні структурно-системних відношень та семантичних ознак смислової організації термінів.

The paper about the differentiation of the terminological notions “cinema script” (established long ago) and “cinema verbal composition” (newly introduced by the others of this resort). The interaction of the notions on the level of systematic relation and semantic indication of sense organization of the terms have been considered.

Здобутки в будь-якій галузі людської діяльності спричиняють появу нових термінологічних одиниць. Особливо це стосується синтетичних та суміжних галузей знань, у лоні яких цей процес видається надзвичайно активним, оскільки відкривається простір до міжгалузевої взаємодії їхніх терміносистем. Витворені на стику різних сфер діяльності, нові терміни набувають статусу маргінальних і вимагають своєрідного відмежування від уже усталених термінопонять, а також перегляду структурно-ідеографічної організації тих терміносистем, у які вони впроваджуються. У зв'язку з чим виникають проблеми визначення, унормування та кодифікації таких новоутворень.

У нашій статті пропонуємо розглянути термінопоняття, що витворилися на стику таких видів мистецтва, як театр, література й кінематографія. Результат взаємодії цих ланок художньої культури, відповідно, знаходить відображення не лише в окремо взятих